

DE REFORMATIE

Weekblad tot ontwikkeling van het Gereformeerde leven

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijtendijk, Dr K. Dijk, Dr V. Hepp en Dr B. Wielenga

Medewerker(s): Dr H. A. van Andel, Solo; J. van Andel, 's Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; W. E. Engelkes, Amsterdam; Prof. Dr P. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Mev. H. S. S. Kuyper, Bloemendaal; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Loos, 's Gravenhage; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Gorinchem; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; C. Tafelaar, Amsterdam; Dr J. Thijss, Meppel; Dr H. Th. Vollenhoven, 's Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Adres der Redactie:

Dr. V. HEPP, Paul Krugerstraat 55, Watergraafsmeer.

Druckers-uitgevers:

POSTERBAAN & LE COINTRE, Gves.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 30000.

Abonnement: f 1.25 per drie maanden bij voornitbetaling.

Voor 't United en Ned. Indië f 7.50 (voor Amerika \$ 3 p. jaar.
Advertentie: 35 ct. p. r. Familieberichten 35 ct. p. regel.

INHOUD: De Gezangen-quaestie. — Uit de Schrift: Jezus' noedigheid (Matth. 11: 28) — Kerkel. Loven: Twee klappen I. Het Onderlingenblad. — Kuyperiana. Th. Buys t. Dr Joh. C. Breen. — Kuyper-Bibliografie XXX. — Zending en Evangelisatie: De Kerk op het Zondagsveld. — Uit het Pol. en Soc. Leven: De Kerk en de sociale kwestie. — Possehouw. — Stemmen uit onze Kerken. — Kerknieuws. — Advertenties.

DE GEZANGEN-QUAESTIE.

In het vorige nummer werd onder de rubriek „Stemmen uit onze Kerken” een artikel van H. M. opgenomen, waarin (uitgaande van een woord van mij, dat ik voor vrees niet uit den weg ga) werd uiteengezet, dat deze gedachte nog veel meer toepasselijk moet zijn op de quaestie wat we zingen in de samenkomsten der gemeente dan op de wijze hoe we dit doen. De schrijver betoogde, dat te niet alle Psalmverzen bij den Nieuw-Testamentischen eeredienst passen, zo, dat we aan de overblijvende psalmen en de „Eenige Gezangen” niet genoeg hebben; terwijl hij ook trachtte te bewijzen, dat de Heilige Schrift de invoering van een gezangenhud eischt. In een noot heb ik bevestigd, aan deze uiteenzetting een artikel te zullen wijden, omdat het onderwerp te belangrijk was om met een paar aantekeningen mij eraf te maken. En zoo wil ik thans de toen aangelegde belofte inlossen.

Misschien zegt een lezer: Och, waarom? Die quaestie is al zoo oud, dit onderwerp zoo afgezaagd, de mogelijkheid om een nieuw gezichtspunt te openen zoo gering, dat ge maar beter het zwijgen er toe doet. Zulk een lezer zou ik willen antwoorden, dat inderdaad de bekoring van het fonkelnieuwe hier ontbreekt, maar dat dit niet het eenige vereischte voor de behandeling van een vraagstuk is. Hoofdzak zou ik willen noemen: leeft het in de kerken? Zijn de menschen ermee bezig? Beroert het de geesten? Die vragen meen ik op grond van wat ik ervan weet bevestigd te mogen beantwoorden; en dan is een bespreking m. i. gerechtvaardigd.

Bovendien zijn er redenen, die een nieuwe bespreking rechtvaardigen. Vooreerst de verschijning der „Proeve” van Dr Geelkerken e.s., die de aandacht van belangstellende gemeenteleden weer heeft opgewekt en de zaak opnieuw aan de orde heeft gesteld. Ten tweede — al kwam daarvan nog niets openbaar — de arbeid der door de Synode van Leeuwarden benoemde Deputaten voor de Liturgie herziening, die het volgende jaar zullen moeten rapporteren. Wanneer dus H. M. het de moeite waard vindt, een kalme en argumenteerend artikel te schrijven als we de vorige week opnamen, moet het mij (die nu eenmaal daarin genoemd ben), als ik een anderen kijk erop heb, de moeite waard zijn, ook mijn gevoelens te formuleeren en verdedigen. Welkan dan, ter zake!

—0—

Het eerste punt ter bespreking is van ondergeschikten aard. Niet alleen H. M. heeft zich met welbehagen geworpen op mijn uijlating, dat ik voor vrees niet uit den weg ga, doch ook Dr C. Lindeboom in Noord-Hollandsch Kerkblad. De argumentatie is ook zoo voor de hand liggend: pas die gedachte niet alleen op de wijze doch ook op den inhoud van het zingen toe, en ge moet u scharen aan de zijde dergenen, die gezangen in onzen eeredienst wenschen in te voeren. In mijn eigen garen ben ik h. i. gevangen en zal men mij aanstands over de streep trekken.

Intusschen zij het mij vergund, alvorens den broederen de weelde van het vortorie kraaien te gunnen, nog een poging aan te wonden om hun aandacht erop te vestigen, dat zij me slechts in eenden te vangen, en ik integendeel nog geheel vrij sta en niet er over denk, me zoo gemakkelijk gewonnen te geven.

De zaak is vrij eenvoudig. Ik heb niet in het algemeen verklaard, nooit voor vrees uit den weg te gaan, doch alleen in het bepaalde geval, waarover ik schreef. Het zou niet moedig, maar dwaas zijn, te zeggen, dat men zich nimmer door vrees zou laten beïnvloeden. Paulus zegt in Rom. 11: 20: „Zijt niet hooggevoelende, maar vrees.” Hebr. 4: 1 vermaant ons, te vreezen, dat niet te eeniger tijd, de belofte van in Zijn rust ingegaan te zijn nagelaten zijnde, iemand schijne achtergebleven te zijn. Ik vrees ervoor, mij aan besmetting met ziektekiemen bloot te stellen, en ben dat verplicht aan het zesde gebod. Alleen dan wanneer ik in de noodzakelijkheid ben, b.v. door mijn ambt, om die besmetting niet uit den weg te gaan maar te trotseeren, kan ik die vreeze, en doe dat met een goed geweten, vertrouwend op den Heere. Wij moeten vreezen in de zonde te vallen en door den Booze verleid te worden.

Zoo zou ik kunnen voortgaan. We hebben dus wel degelijk soms te vreezen; en het punt van overweging is alleen, of onze vreeze inderdaad gemotiveerd is. Zoo niet, dan „ga ik voor vrees niet uit den weg” en acht ik vrees een slechte raadgeefster. Is de vreeze echter wel gemotiveerd, dan houd ik rekening ermee en acht ik dat niet alleen niet ongeoorloofd, maar zelfs mijn plicht.

Nu dezen triumph als „te vroeg gegrepen” te hebben aangewezen, kom ik tot de hoofdgedachten, door H. M. ontwikkeld.

De eerste is, dat niet alle Psalmverzen bij den Nieuw-Testamentischen eeredienst passen, zoodat we ze niet kunnen zingen tenzij geheel gedachte-loos.

Dat de oude bedeeling is voorbijgegaan en door de nieuwe vervangen, dat de schaduw voor de werkelijkheid heeft plaats gemaakt — daarover behoeven we niet te spreken, want dat stemt ieder Christen toe, die de beteekenis van het gescheurde voorhangsel kent. Toch zou ik voorzichtigheid willen aanraden in de conclusies, die men uit deze grondwaarheid trekt. Het is zeker juist, dat de oude bedeeling voorbijging, maar de Heere heeft ons het Oude Testament gelaten, en dat is voor ons iets meer dan een historisch belangwekkend document. Practisch doen sommige Christenen wel alsof het Oude Testament zoo goed als afgeschaffd zou zijn, ook door Zondags met een halven Bijbel ter kerk te komen; maar dat is toch niet Gereformeerd en niet overeenstemmend met den eeredienst, dien we aan het Woord Gods in zijn geheel verschuldigd zijn. Nu moet ik steeds bij elke beschouwing en bij elk lezen van het Oude Testament bedenken, dat ik iets, als ik het zoo mag uitdrukken, moet „vertalen”. Maar dit overbrengen van het Oud-Testamentische in het Nieuw-Testamentische doet de eenigermate in de H. Schrift gevoelende vanzelf.

Dit artikel moet niet te groot worden. Laat ik me daarom terstond wenden tot de door H. M. aangevoerde voorbeelden, om dezen algemeenen regel daaraan te demonstreeren. De schrijver zegt:

„Wij zingen b.v. Ps. 118: 13:

„Gezegend zij de groote Koning,
Die tot ons komt in 's Heeren naam.
Wij zegnen U uit 's Heeren woning;
Wij zegnen U al te zaam.
De Heer is God, door Wien we aanschouwen
Het vroolijk licht, na lang gevaar.”

Maar dan worden we op eens Joden en gaan „of ferdieren binden met touwen tot aan de hoornen van 't altaar”. Ieder moet het ongerijmd daarvan voor de Kerk van Jezus Christus gevoelen, tenzij hij zonder nadenken, uit sleur, meezingt. Men heeft er wat op gevonden, om het goed te praten: „Dat moet je geestelijk verstaan”. De oude Dr Donner van Leiden zeide eens: „Kinderkens, jelti behoef den Bijbel niet te vergeestelijken; hij is geestelijk genoeg.”

Het citaat van Dr Donner kan natuurlijk buiten beschouwing blijven, want dat gaat over heel iets anders. Vergeestelijken wil géén Gereformeerd. Daaronder verstaat men, b.v. als iemand de O van „O alle gij dorstigen” verklaart als den cirkel der eeuwigheid; of bij de liederen Hammillöth, „van den opgang”, spreekt van opgangen in het geestelijke leven. — Neen, het gaat hier om het, als vanzelf, Nieuw-Testamentisch verstaan van wat in Oud-Testamentischen vorm werd gegoten. En nu is ten dezen bij den geachten inzender helaas de logica wat zoek. Immers wanneer hij zijn stelsel wil doorvoeren van „niet vertalen” (als ik het zoo nu even aanduiden mag), kan hij dit heele vers niet zingen. De verwelkoming toch van hem, die daar komt in den naam des Heeren (hoe men vers 25 ook uitlegge) was in elk geval geheel Oud-Testamentisch, en heeft betrekking hetzij op den koning, hetzij op de gemeente, bij gelegenheid eener tempelwijding. Het valt mij niet moeilijk, daarbij aan den Messias te denken; en ik meen, dat ook te recht te doen. Doch H. M., die bezwaar maakt, bij de laatste regels te denken aan een menigte van vreugde-offers, welke de gemeente haren koning met blijdschap brengt, en dit Joodsch vindt, moet consequent zijn en dan ook het eerste deel voor de Nieuw-Testamentische gemeente onzingbaar vinden.

Psalm 132: 1—4 laat ik met alle gerustheid zingen; vooreerst als het historisch bij de preek past; maar ten tweede ook als de typiek van dit lied Hammillöth in de bediening des Woords aansluiting vindt. Psalm 3: 1 is niet alleen toepasselijk als men werkelijk koning is en in gevaar verkeert, zijn kroon te verliezen; het is dan nauwelijks toepasselijk, want een aardsch koning heeft niet, zooals David, de belofte Gods, dat hij zijn kroon niet zal verliezen. Doch betrek ik deze woorden op den Christus en Zijn gemeente, zooals ongetwijfeld de diepere bedoeling is (daarom is de Psalm ook in het Woord Gods opgenomen!), dan laat ik dat lied gaarne zingen en vind daarin niets ongerijmds. Psalm 20: 4:

Op wagens, paarden en op heiden,
Zij onze vijand stout;
Wij zullen d' eer en grootheid melden
Van God Die ons behoudt.
Zij zijn gekromd, ter neer gestooten,
Van moed beroofd en krachten;
Maar wij, wij hebben 't heil genoten,
Waarop ons God deed wachten.

is zelfs een bemind lied der Nieuw-Testamentische gemeente, en ik heb nooit bemerkt, dat het „vertalen” ervan haar moeilijk viel. En dan Psalm 35: 1 met de schoone slotregels:

Vertrouwt mijn ziel in haar geween,
En zeg haar: „k Ben uw heil alleen.”

Ben ik een Jood, als ik dat opgeef? En heeft het eerste deel ervan geen betrekking op den strijd, dien de gemeente des Heeren alle eeuwen door moet voeren? Ten slotte Psalm 66: 7: wie heeft er moeite mede, om wat daar in Oud-Testamentische vormen staat aangaande het brengen der offers over te brengen in gedachten van den tegenwoordigen tijd? Spreekt niet Hos. 14: 3 reeds van de varren der lippen?

Wat de vloekpsalmen betreft, heb ik reeds vroeger opgemerkt, dat die wel kunnen gezongen worden, mits de gemeente geestelijk hoog genoeg daarvoor sta. Ik mis nu de ruimte om daarop in te gaan; de quaestie is te belangrijk om in enkele regels er over te handelen. Maar het is duidelijk, dat bij de opvatting van H. M. we zoo goed als alle Psalmen verliezen voor het gezang der gemeente, en bovendien een beschouwing volgen, die de onvergelykelijke typische waarde van het Oude Testament voor den Nieuw-Testamentischen eeredienst doet verloren gaan. Wanneer we om de door H. M. aangevoerde redenen gezangen gaan zingen, zal het

ril 1922.
ardag ge
edde voor
ge over
erkennen,
zijn riel
marlie is
plaats in
ij hebben
e. Nieuwe
benzelen
denkbeu
d.
honderden
i op Uv
riandsche
dat een
nki! Om

Penning.
o 18000-
lam.

NST.

het ont-
den

EM,

NO'S

worden?

GOES

7. =

ra van dit blad

DE GEREFORMEERDE
NEDERLAND.

he naamlijst.
teeling is op
even. Formaat
ijs 35 cents.
g na ontvangst
bedrag.

SUMATRA SIGAR.
FABRIKANT: N. V. GEBR. SCHUPPEN
VERENIGD WILHELMEN
VAN SOEST

„Allard”
ROTTERDAM

vanaf f 1.25
f 2.—
50, f 3 en hooger
NUN f 3.—

gevoel zijn — gelijk dat ook in onderscheidene kerken het geval geweest is — dat de door God aan Zijn gemeente geschonken liederen hoe langer hoe meer in onbruik geraken en als Joodsch aan den kant worden gezet, om plaats te maken voor z.g.n. Nieuw-Testamentische liederen van eigen maaksel en veel geringer waardij. H. M. denkt er wel niet aan, den Psalmbundel uit te bannen, zooals hij schrijft, maar onnadenkend zal hij het langzaam maar zeker doen wanneer hij zulk een methode volgt.

En hij is de eenige niet, maar er is bij de gezangenvrienden telkens weer zulk een toon te beluisteren. Daarom moest het rapport der eerste commissie, ter Synode te Leeuwarden naar aanleiding van soortgelijke uitlatingen in het verzoekschrift, dat de bekende „Proeve" vergezeld, reeds zeggen (Acta blz. 237):

„Uwe Commissie kan niet instemmen met de wijze, waarop in het verzoekschrift onderscheid wordt gemaakt tusschen „Oud" en „Nieuw-Testamentisch". Zij oordeelt, dat het niet goed is, in zoo sterke bewoordingen daarover te spreken als in genoemd verzoekschrift geschiedt, omdat wat God vereenigd heeft door ons niet moet worden gescheiden; het Oude Testament door wie zoo schrijven schijnbaar niet voldoende wordt gewaardeerd; en vooral niet genoegzaam erkend wordt wat de Heere in den Psalmbundel schonk aan Zijn volk van alle eeuwen, ook om de heerlijkheid van den Christus in Zijn heide staten te bezingen. Genoemd verzoekschrift zou meer kracht gehad hebben, indien het zich, in meer sobere termen, beperkt had tot een betoog voor de wenschelijkheid om niet alleen in de woorden der prophetie doch ook in die der vervulling het ons geschonken heil te bezingen. Het Nieuwe Testament spreekt duidelijk uit het Oude, en de Gereformeerden hebben dit steeds zoo krachtig beloofd, dat wij bewoordingen als „een schuld tegenover den Heere", en het „van de bediening der verzoening door en in Jezus Christus", „niet voluit te" kunnen „zingen", liefst als minder gelukkig gekozen qualificeeren, omdat er overigens geen enkele reden is, de trouw der onderteekenaars aan deze specifiek Gereformeerde waarheid te betwijfelen."

Thans kom ik tot de behandeling der tweede hoofdgedachte van H. M. Ze is, dat we aan de overblijvende Psalmen (nadat de volgens hem Joodsche zijn uitgezuiverd) niet genoeg hebben, ja dat zelfs de Heilige Schrift de invoering van een Gezangenbundel eischt.

Met het laatste zal ik maar beginnen. Want als dat waar is, moeten we gehoorzaam zijn en alle verzet tegen gezangen laten varen. Allen, die zich tegen de invoering ervan vroeger en later hebben verzet, waren dan (laat ons hopen: onbewust) strijdende tegen des Heeren gebod; en het paat ons in dat geval, hoe eerder hoe beter berouwvol weder te keeren en een gezangenbundel in te voeren. Wat dus te denken van dit „Bijbelsch voorschrift"?

Inzender beroept zich op Eph. 5:19 en Col. 3:16, waar Paulus wil, dat de geloovigen onder malkanderen zullen spreken en malkanderen zullen leeren en vermanen in psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, zingende en psalmende den Heere met aangename in hun hart. Al wil H. M. nog wel gelooven, dat het te goeder trouw is gebeurd, hij oordeelt dan toch, dat „de voorgangers, hoe lang wel? de gemeente hebben misleid door te leeren, dat eigenlijk alleen de Psalmen in haar samenkomsten mochten gezongen worden." Al, al! Maar als H. M. nu deze teksten eens totaal verkeerd uitgelegd had... Als het nu eens geheel foutief was, bij psalmen te denken aan Psalm 1—150, en bij gezangen aan het vrije lied der gemeente? Als hij nu eens op den klank was afgaan en zich daardoor schromelijk had vergist? Reeds de Kantteekeningen hadden hem ervoor kunnen behoeden, zoo hoog van den toren te blazen. Deze toch zeggen: „Deze drie soorten van geestelijke gezangen dienen tot één einde, namelijk om den geest te vermaken, en worden van sommigen alzo onderscheiden, dat psalmen allerlei geestelijke gezangen zijn, die niet alleen met de stem, maar ook met snaarspel geoeffend worden; lofzangen, dankzeggingen tot God, of lofdichten van Gods genade jegens ons, en geestelijke liedekens zulke dichtten in welke allerlei geestelijke leeringen worden begrepen. Zie ook Col. 3:16, e n schijnen deze verscheidene namen uit de verscheidene opschriften der Psalmen Davids genomen te zijn." Soortgelijke uitlegging kan men in alle commentaren vinden. Om den schijn van partijdige exegese te ontgaan, laat ik nog even een gezangenvriend als Dr J. H. Gunning J.Hzn aan het woord, die in zijn „De kerk van Christus" (uitlegging van den Epheserbrief op blz. 211/2 bij dezen tekst o.a. zegt:

Bij de „psalmen" hebben wij volstrekt niet uitsluitend, of zelfs allereerst, aan het Joodsche kerkboek, de 150 psalmen van ons Oude Testament, te denken. Een „psalm" is elk lied, waarin Gods aangezicht wordt gezocht, van de blijde aanbidding en lofzegging tot de ootmoedige smeeking toe."

Bij de „lofzangen" denkt Gunning aan gezangen van lof en dank om God te prijzen, en bij de „geestelijke liederen" aan leerdichten in den trant

¹⁾ spatieering van mij.

van onzen eersten Psalm. En op blz. 210 zegt hij, dat uit den samenhang blijkt, dat hier „volstrekt niet in de eerste plaats sprake is van den gemeentelijken eeredienst" en daarom dit vers ten onrechte „dienst doet in den onverkwikkelijken en onwaardigen „Gezangen-strijd". — Me dunkt, dat hieruit duidelijk blijkt, hoezeer H. M. zich vergiste, toen hij hier een Bijbelsch voorschrift om gezangen nevens de Psalmen te gebruiken bij den eeredienst meende te vinden.

Hebben we gezangen nevens de psalmen nodig? Ik meen, dat het inderdaad het welzijn der gemeente kan bevorderen wanneer we niet alleen in de woorden der typiek en der belofte, doch ook in die der vervulling zingen. Doch ik meen tevens, dat we voorzichtigheid moeten betrachten.

Voorerst om den Gezangenstrijd, die in ons land tientallen van jaren de gemoederen heeft bewogen en tot allerlei ellende aanleiding heeft gegeven. Nauwelijks verscheen de „Proeve" Geelkerken e.s. of de verdachtmaking begint al weer. In De W e k k e r van 21 April schreef Ds van der Schuit reeds:

„Zie zoo Ze zijn er! Wie... wat? Wel de Evangelische of Nieuw-Testamentische gezangen. Misschien dat ge aanstonds zegt: „Maar dat is toch geen bijzonderheid; de gezangen en de gezangenkwestie hebben een te droeve vermaardheid gekregen, dan dat dit aan iemand, die kerkelijk meeleeft, onbekend zou zijn." En toch, er wenkt een nieuwe fase; we zijn weer een liederenboek rijker geworden en naast de vrij Evangelische en Hervormd Evangelische hebben wij nu ook de Gereformeerde Evangelische gezangen of Nieuw-Testamentische liederen gekregen. Bij den uitgever Brandt te Amsterdam is een liederenboekje uitgegeven 132 bladz. groot, bevattende twee en vijftig liederen. In het voorwoord leest ge den wensch: „Mogen deze liederen, door den zegen Gods, ook hiertoe medewerken, dat eering ook lofzangen ter eere van het Lam, dat geslacht is voor onze zonden, gezongen worden in de Gereformeerde Kerken in Nederland en zijne Koloniën, van Afrika en van Amerika." Of de Gereformeerde Kerken nu wel aanstonds er toe zullen overgaan, deze gezangen te sanctioneeren, mag betwijfeld. Maar het Trouwansche paard staat voor de muren en velen zullen het mooi vinden, en gelijk bij de eerste invoering der gezangen spreken van vooroordeel, stijfhoofdigheid, bekrompenheid, wanneer men in het koor ter verrijking van het kerkgezag niet mee jubelt.

De vaders der Scheiding hadden zeker niet kunnen vermoeden, dat velen later nazaten den Gezangenbundel weer zouden opzoeken.

Ds de Cock schreef in 1834: „Niet te vergeefs hebben onze wijze en vrome voorvaders in de zoo doorlichtige en beroemde Synode van Dordrecht, wel voorziende, dat eenige zieke geesten eenmaal nog zoeken zouden hierdoor de Kerk te bederven, bevestigd en bevolen, dat er geen nieuwe gezangen in de Kerk zouden ingevoerd worden. Onze eeuw echter, die wauwijns alles tracht te vernieuwen, te veranderen en te verbeteren, heeft den raad der ouden verlaten, met Rehabeam, ook in dezen eigen zin en wil gevolgd, maar waarlijk met geen beter gevolg dan deze dwaze Koning, de onwijze zoon van den wijzen Salomo."

Maar, dat schreef Ds de Cock in 1834 en nu zijn wij weer zooveel jaren verder. Wees nu maar stil, de Gereformeerde gezangenbundel is er, en de leden der Gereformeerde Kerken kunnen straks hun hart ophalen of... vasthouden."

In die van 28 April kweelt een inzender hem dit liedeken na en „bewijst" o.a. daarmede het bestaansrecht der Christ. Geref. Kerk. Ik ben zeker ervan, dat zulke klachten bij vele onzer leden weerklank zullen vinden; dat vele anderen daartegenover hartstochtelijk de gezangen zullen verdedigen; en dat dan een speer van strijd en ruimoer geschapen zal worden, die ik voor geen geld ter wereld in ons kerkelijk leven begeer.

Ten tweede omdat ik de vrees van Dr A. Kuypers deel, door hem in „Onze Eeredienst" uitgesproken, dat het vrije lied, eenmaal binnengedrongen in de kerken, steeds de neiging zal openbaren om de Psalmen eerst terug te dringen en dan op zijde te zetten. De geschiedenis bewijst, dat het zoo gaat.

Ten derde zeg ik, met Kuypers, dat de Psalmen in diepte van geestelijken gang verre alles te hoven gaan wat zich daarna als kerklied aandienende of daarboven heeft pogen te stellen.

Daarom zou ik alle gevaren willen vermijden en tegelijk iets goeds willen winnen op de wijze, die de Leeuwarder Synode heeft aangegeven. Wel uitbreiding van onze kerkliederen, maar alleen een zulke, die rechtstreeks aan Gods Woord ontleend is. Men heeft dan een grens, die niet overschreden kan worden; waardoor een voortdurende uitbreiding van den Gezangenbundel onmogelijk wordt gemaakt. Degenen, die onze kerken belagen en belasteren, zullen zich niet er legen kunnen verzetten of ons iets kunnen verwijten als we Gods Woord zingen. En het is dan toch mogelijk, meer dan thans, de vervulling van des Heeren beloften uit de oude bedeeving als gemeente van Christus in ons lied te vermijden. Terwijl in het Oude Testament ook nog wel elders dan in de Psalmen gedeelten zijn, die de gemeente kan en gaarne zal zingen.

De Commissie voor de Liturgie is in die richting werkzaam. Ze staat voor een zeer moeilijke zaak. Laat ons hopen, dat ze de vele bezwaren

zal kunnen overwinnen, en dat dan de gezangenvrienden het haar niet te moeilijk maken door ter wille van hun verder gaande wenschen het door de Commissie op verlangen der Synode gebodene te verwerpen. Hier zij geen strijd, doch harmonie.

De M.

UIT DE SCHRIFT.

Jezus' noodiging.

Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Mattheüs 11:28

Wie is het, die daar staat met uitgebreide liefde, armen en die noodigt: komt allen tot Mij? Christus is het, de Heiland der wereld!

Wie roept Hij toch, deze Heiland? Allen, die vermoeid en belast zijn, en velen gaan er immers moedzaam voort, beladen met zonden, moe van levensteed, en teleurgesteld in levensidealen?

Wat belooft Hij dan dezen vermoeiden zondebeladenen? Dat heden nog een eind zal hebben hun rusteloos zwegen, — dat nu balsem zal vloeien in schrijnende wonden. Hemelsche rust belooft Hij, deze Heiland, rust voor de ziel!

Nu moesten ze wel komen de volen, in onafzienbare scharen, en werpen zich allen in de armen van dezen Heiland, die rust schenkt voor de ziel, — die droogt tranen geschied om zonden groot.

Zoo klonk de roepstem van Christus de eeuwen door, zoo klinkt deze stem nog heden, — nog staat Hij met geopende armen als toen, maar velen gaan voorbij, loopen Hem opzettelijk uit den weg.

Maar hoe kan dat? Want velen waren immers de zwogers, en Hij wil geven zonder prijs, wat zij het meest nodig hadden, wat zij het vurigst begeerden?

En toch... ter ure van het avondmaal, als de heer zijn dienstknecht uitzendt, beginnen zij zich allen eendrachtelijk te ontschuldigen. Eenparig wijst men de uitnodiging af: „Nee, wij hebben eerst nog veel andere dingen te bezorgen; wij begeeren uw rust niet", en aan elke deur heeft men zijn excuses al klaar, en het antwoord, grievend juist door zijn accuraat beleefden vorm, luidt huis aan huis: „Ik bid u, houd mij voor verontschuldigd."

Maar nu begrijpen wij niets meer van Zijn uitnodiging. Kan het ook zijn, dat wij ons niet goed indenken, wie het was, die deze woorden sprak?

Kon men het Hem aanzien, dat Hij het was, die „rust" gaf?

Wie was Hij, deze Heiland? Ach, zie de Menscht! „Hij had geen gedaante of heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zoo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben." En toch, hoor Zijn noodiging: „Komt allen tot Mij!"

Nu begrijpen wij nog minder van Zijn uitnodiging. Kan het ook zijn, dat wij ons niet goed voorstellen, welken invloed dit komen tot Hem had op iemands eer en goeden naam? Was Zijn gezelschap zoo aantrekkelijk? Tollenaren, zondaren... Het had u zeker uw reputatie gekost, als gij u er bij gevoegd had!

De deftige geestelijkheid van die dagen, die zich voor niets ter wereld wenschte te encanilleeren, heeft een woord gesproken, dat de hoogste glorie is van dezen Heiland, maar in hun mond klonk als een schimp-scheut: „Deze ontvangt de zondaren en eet met hen". „Ja, ook gij waart met Jezus den Nazarener", het klinkt in die dagen als een blaam, en niemand minder dan den rotsman werd het te machtig! Hij heeft het geloofend en gezegd: „Ik ken Hem niet, en ik weet niet, wat gij zegt!"

Maar wat blijft er nu nog over van Zijn uitnodiging? Is het geen ironie van Hem geweest? Hij, die geen plaats had, waar Hij het hoofd kon neerleggen, en dan... „Ik zal u rust geven"?

Nu moeten wij ons niet misleiden, dat ons komen tot Hem veel gemakkelijker gaat. Wij hebben immers dadelijk ons argument bij de hand, dat wij onder geheel andere omstandigheden leven, en wij weten ook van een verhoogden Heiland!

Nee, maar het is als toen! Nog staat Hij daar met armen wijdgeopend, nog gaat de groote menigte Hem uit den weg.

Maar wij, die zeggen gekomen te zijn tot Hem, kwamen wij werkelijk tot Hem? Ik geloof het niet, als wij nog het allerdrukt bezig zijn met onzen „akker", de aarde, en als wij nog allerlei af wilden maken voor wij kwamen en Hem volgden.

Ik geloof niet, dat ons komen echt is, als er niet is een verlangend uitzien naar Zijn komst. Wij kunnen hier onze pinnen zoo vast inslaan, en ons zoo behagelijk voelen, en bij oogenblikken, om gezette tijden, willen wij ook nog wel aan Jezus denken.

Ik geloof niet, dat ons komen echt is, als het alles zoo gemakkelijk gaat, en wij nooit iets er van onderhouden hebben, wat het zeggen wil: Hem te volgen, waar Hij ook heengaat, en Zijn smaadheid te dragen.

Komen tot Hem is met Hem komen in gemeenschap, van persoon tot persoon. Komen tot Hem is Hem aanraken, zoo dat wij voelen Zijn kracht overvloeien in ons. Want overal waar een mensch met Christus in aanraking komt, daar stroomt kracht van Hem uit.

Meeningen over Hem hebben, is nog niet komen tot Hem. Het hebben van een zekere meening neemt niemand ons tegenwoordig kwalijk, maar het komen tot Hem brengt nog heden ten dage onrust (het noodzakelijke aardsche tegenbeeld van de hemelsche rust, die Hij ons biedt) en wekt nog altijd spot en hoon van menschen.

Maar om Zijn Wij maar v onszelf Vrees Hem, e maar h Hem er dat wij Ons volledi den Ze Zijn be blijven, waar H

Om klipper Ik 1 De tegenw Er 2 gicus tijd ne Waa in den minder dat de ling te loor e en do Dat Doo de ke keid. Haan welke afding en hel zich b schen dan d Men d i f f e Lijn Ook Maa slaet 1 Het haat men. Het niet l Ker twee tijde. Wel ljkate dient Op Wes kerkel relei

Lan moget Geh De kerk Voc dat d We om t het n de ee Wie leven. Ma: loop den e Hij Gee dat le nen 1 Zel Zel d.i. t niet 1 Ma: zij da prijsg Me raadp La: uitkie Godge het e (1920 gesch Boor Hij